

IMPACTUL CRIZEI ENERGETICE ASUPRA ÎNTRINDERILOR MICI ȘI MIJLOCII DIN REPUBLICA MOLDOVA

Elena GHEORGHITĂ,

Facultatea Științe Economice

CZU: 005:334.7:620.9(478)

ba20gheorghita.elena@gmail.com

Republica Moldova nu dispune de propriile resurse energetice și este practic complet dependentă de importurile de combustibili fosili și de energie electrică. Din anul 2021, prețurile pentru gaz au crescut semnificativ în Republica Moldova, atât din cauza evoluțiilor pe piețele regionale de energie, cauzate de redresarea economiei postpandemie, cât și de conflictele militare din Ucraina. Creșterea excesivă a prețurilor a provocat un efect de domino al creșterii prețurilor în toate domeniile, inclusiv la energie electrică, întreprinderile mici și mijlocii aflându-se la etapa de redresare post-COVID-19 a fost puternic afectată de criza energetică. Astfel a devenit indispensabil aplicarea măsurilor de susținere a acestora, precum și întreprinderile sunt nevoite să se orienteze în vederea asigurării cu resurse necesare pentru acoperirea cheltuielilor, necesare sunt și acțiunile de responsabilizare în vederea diminuării consumului de energie.

În Republica Moldova, principala sursă de energie electrică sunt centralele termice care funcționează pe bază de gaz, cărbune și păcură, cu o putere instalată totală de 2999 MW. Restul energiei electrice este generat din contul resurselor hidraulice cu o putere de 64 MW și surselor regenerabile de energie cu o putere de 4 MW.

Responsabilitatea privind reglementarea prețurilor în sectoarele energetice îi revine Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, care monitorizează funcționarea eficientă a pieței de energie și desfășurarea activităților în sectoarele energetice, asigurarea unei concurențe loiale. Astfel costul activităților de producere a energiei electrice este stabilit în funcție de următoarele cheltuieli: cheltuieli aferente procurării resurselor energetice primare, cheltuieli privind amortizarea mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale, cheltuieli materiale, cheltuieli aferente serviciilor prestate de terți, cheltuieli aferente retribuirii muncii, cheltuieli administrative, alte cheltuieli ale activității operaționale.

Analizând indicii prețurilor de consum pentru anul 2022, putem evidenția că pentru producerea de energie electrică acesta constituie 247,3%, ceea ce denotă că costul producției de energie electrică a crescut de aproximativ 2,5 ori. Impactul asupra întreprinderilor poate fi observat în baza consumului de energie electrică care a înregistrat o diminuare de 0,71 mil. kWh comparativ cu anul 2021 și o scădere a nivelului încasărilor pentru energie electrică livrată cu 6,03 p.p. În baza acestor date, putem determina că întreprinderile au fost afectate, acestea au întreprins măsuri de diminuare a consumului pentru a menține capacitatea de acoperire a cheltuielilor, iar scăderea plăților pentru energia electrică consumată evidențiază scăderea capacității de plată și majorarea datoriilor întreprinderii.

Concluzionând, putem evidenția că activitatea întreprinderilor este puternic afectată în ultimii ani de mai multe evenimente, criza energetică are un impact considerabil asupra activității acestora, necesitatea acoperirii cheltuielilor în creștere pentru resurse energetice determină întreprinderile să-și restrângă activitatea. Majorarea producției, promovarea durabilității, a energiei regenerabile și atragerea investițiilor în vederea dezvoltării bioenergiei și energiei verzi sunt permisele-cheie pentru o recuperare a întreprinderilor în urma impactului crizei energetice.

Bibliografie:

1. Hotărâre nr. 606 din 24-08-2022 cu privire la aprobarea unor măsuri de prevenire și atenuare a impactului crizei energetice în caz de limitare a furnizării gazelor naturale și pregătire pentru perioada sezonului de încălzire 2022-2023. În: *Monitorul Oficial*, nr. 267-273 art. 678 din 26-08-2022.
2. Hotărâre nr. 433 din 14-12-2021 cu privire la măsurile de atenuare a crizei energetice. În: *Monitorul Oficial*, nr. 308 art. 709 din 15-12-2021.
3. GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA. Strategia Energetică a Republicii Moldova 2050 (SEM 2050), 2022.
4. GUTIU, T. *Criza energetică: cauzele și impactul asupra bunăstării populației*. Institutul Național de Cercetări Economice, 2022.
5. IONIȚĂ, V. *Consumul de energie electrică a Moldovei și sursele de acoperire a consumului*, 2022.
6. IONIȚĂ, V. *Analize economice: Criza energetică și cum este pregătită populația pentru confruntarea ei*, 2022.
7. UNECE. Ghid și bunele practici pentru întreprinderile mici și mijlocii din Republica Moldova care furnizează produse eficiente din punct de vedere energetic și echipamente pentru energie regenerabilă, 2022.
8. Site-ul oficial al Biroului Național de Statistică, <https://statistica.gov.md/ro>, accesat la 03.03.23
9. Site-ul oficial al Guvernului Republicii Moldova, <https://gov.md/ro/content/guvernul-vaacorda-agentilor-economici-si-altor-consumatori-noncasnici-compensatii-pentru>, accesat la 02.03.23.

Recomandat
Svetlana MIRONOV, dr., conf. univ.